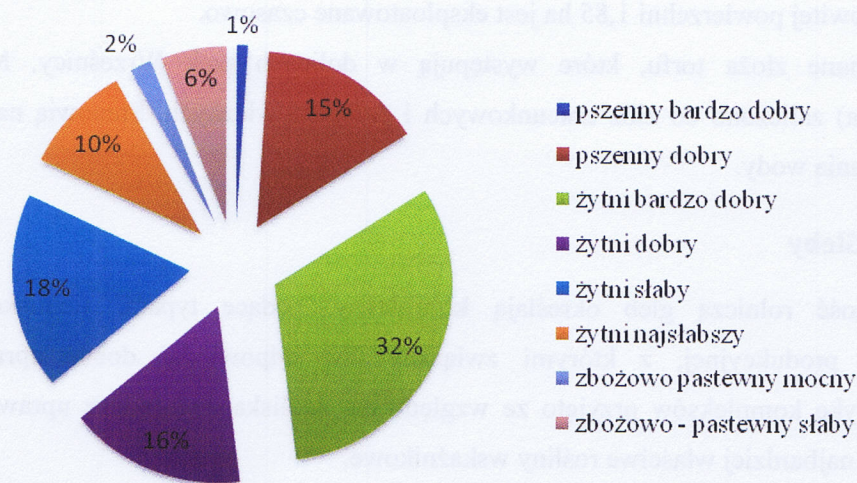

Tabela 1. Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych w gminie Czarniejewo

Nazwa kompleksu	pszenny bardzo dobry (1)	pszenny dobry (2)	pszenny wadliwy (3)	żytni bardzo dobry (4)	żytni dobry (5)	żytni słaby (6)	żytni najslabszy (7)	zbożowo pastewny mocny (8)	zbożowo - pastewny słaby (9)
udział [%]	1	15	0	32	16	18	10	2	6

źródło: Agrochemiczne badania gleb w województwie wielkopolskim w latach 2000 – 2004

Ryc.2. Kompleksy przydatności rolniczej gruntów ornych w Gminie Czarniejewo

źródło: opracowanie własne

O wartości rolniczej gleb, decyduje przynależność do danej **klasy bonitacyjnej**, którą ustala się odrębnie dla gruntów ornych i dla użytków zielonych. Do podstaw zaliczenia gleb do właściwej klasy bonitacyjnej należą przede wszystkim ich właściwości oraz warunki przyrodnicze terenu. W obrębie gleb gruntów ornych wydzielono dziewięć klas bonitacyjnych. Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi przez Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Poznaniu (OSCR) w gminie Czarniejewo, wśród użytków rolnych dominują gleby orne dobre – klasa IIIa, stanowiące 30% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Gleby te mają gorsze właściwości fizyczne oraz chemiczne i występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych niż gleby klasy I i II (gleby orne najlepsze i gleby orne bardzo dobre). Do wspomnianej klasy bonitacyjnej zalicza się: gleby brunatne i płowe wytworzone z piasków gliniastych mocnych, różnych utworów pyłowych i glin lekkich oraz iłów pylastych, średnio dobre czarnoziemy leśno-stepowe i leśno-łąkowe wytworzone z glin, iłów i utworów pyłowych oraz z piasków gliniastych mocnych.

Stosunkowo mało, bo zaledwie 8% udziału w powierzchni gminy zaznacza się w obecności gleb klasy IIIb. Są to gleby orne średnio dobre, zbliżone właściwościami do gleb klasy IIa, ale w większym stopniu zaznaczają się ich gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, a często i gorsze warunki hydrograficzne. Zalicza się do nich gleby brunatne, płowe i opadowo-glejowe, czarne ziemie, rędziny, niewymagające melioracji (lub zmeliorowane) gleby orne torfowo-murszowe i torfowe. Gruntów najlepszej klasy bonitacyjnych tj. I brak na obszarze omawianej gminy, natomiast klasa II

reprezentowana jest przez 5% gruntów ornych. Użytki zielone, głównie średniej klasy, zmeliorowane, występujące w dolinach rzecznych (Wrześnicy, Małej Wrześnicy) oraz w obniżeniach terenu zajmują 5,3% powierzchni. W pobliżu wspomnianych dolin występują gleby bielcowe właściwe kompleksu żytniego dobrego (klasy IVa i IVb). Tereny te razem z opisanymi powyżej kompleksami pszennymi należą do obszarów intensywnych upraw rolnych.

Tabela 2. Klasy bonitacyjne gruntów ornych na obszarze gminy Czarniejewo

Klasy bonitacyjne gruntów ornych wyrażone w procentach [%]								
I	II	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VI rz
0	5	30	8	18	9	26	4	0

źródło: Agrochemiczne badania gleb w województwie wielkopolskim w latach 2000 – 2004

3.6. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Analizowany obszar charakteryzuje się najniższymi odpływami wód stwierdzonymi w Polsce (Z. Pawłowski, J. Koczorowska, K. Olejnik 1972 r.), w związku z powyższym średnia roczna wartość spływu jednostkowego dla okresu wielolecia 1961-1980 wynosi $q = 2,95 \text{ l/s/km}^2$. Wpływ na ten stan mają: niedobór opadów oraz niedostateczna zdolność retencyjna omawianego rejonu.

Gmina Czarniejewo położona jest w górnej części dorzecza Wrześnicy. Rejon ten charakteryzuje się gęstą siecią cieków, które w sposób sztuczny zostały pogłębione i tworzą część systemu melioracyjnego. Najmniejszą gęstością sieci rzecznej w dorzeczu Wrześnicy charakteryzuje się teren międzyrzecza Wrześnicy i jej głównego dopływu – Małej Wrześnicy jest to związane z głębokim zaleganiem zwierciadła wód podziemnych, do obniżenia którego doprowadził obustronny drenaż cieków.

Średnia gęstość sieci rzecznej w gminie Czarniejewo wynosi $1,12 \text{ km/km}^2$. Do cieków odwadniających teren gminy Czarniejewo zaliczono:

- Wrześnicę – przepływającą przez miejscowości: Pawłowo-Goranin, Nidom, Kapiel, Czarniejewo,
- Małą Wrześnicę (Wrześniankę) – lewy dopływ Wrześnicy przepływająca przez miejscowości: Pakszyn, Szczytniki Czarniejewskie, Golinowo, Kosowo, Goraniec, Żydowo, Gębarzewo,
- Kanał Goczałkowski – dopływ Małej Wrześnicy,
- Kanał Dymacz – dopływ Wrześnicy.

Na omawianym terenie występują sztuczne zbiorniki wodne, do których zaliczają się stawy hodowlane, o łącznej powierzchni 27 ha, stawy potorfowe oraz mokradła (pełniące funkcję retencyjną). Największym stawem rybnym jest staw Kapiel, o powierzchni ok. 10 ha. Jest on zlokalizowany na północny wschód od miejscowości Czarniejewo i należy do Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa. Istniejące na terenie gminy mokradła ujęto w tabeli 3.

Tabela 3. Mokradła istniejące na terenie gminy Czarniejewo

Miejscowość	Nazwa cieku	Powierzchnia mokradła [ha]
Nidom	Wrześnica	0,36
Czarniejewo	Dymacz	0,60
Nidom	Dymacz	0,26
Czarniejewo	Dymacz	0,64
Czarniejewo	Dymacz	0,77
Nidom	Wrześnica	0,85
Nidom	Wrześnica	0,44
Czarniejewo	Dymacz	0,32
Czarniejewo	Wrześnica	0,38
Graby	Wrześnica	0,60
Graby	Wrześnica	0,85
Graby	Wrześnica	0,91
Żydowo	Mała Wrześnica	3,84
Żydowo	Mała Wrześnica	0,86
Żydowo	Mała Wrześnica	0,34
Żydowo	Mała Wrześnica	1,30
Żydowo	Mała Wrześnica	0,78
Żydowo	bezodpływowe	1,26
Żydowo	bezodpływowe	0,57
Żydowo	bezodpływowe	0,72
Żydowo	bezodpływowe	0,35
Pawłowo	-	1,08
Pawłowo	-	0,62
Pawłowo	-	1,39

źródło: Program małej retencji wodnej na terenie działania Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu
<http://www.poznan.lasy.gov.pl>

Wody podziemne

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy związane są przede wszystkim z utworami wodonośnymi czwartorzędu i trzeciorzęd. Do utworów wodonośnych zalicza się są piaski różnoziarniste i żwiry z różnowiekowych struktur dolin rzecznych, dolin kopalnych, poziomów fluwioglacjalnych powierzchniowych i kopalnych (poziomy międzyglinowe), rynien lodowcowych

i innych drobnych form lodowcowych. Liczba i miąższość poziomów wodonośnych oraz ich zasięg przestrzenny związane są z zasięgiem kolejnych zlodowaceń.

Wielkość zasilania wód podziemnych zależy od wielkości opadów atmosferycznych, stopnia izolacji od powierzchni, głębokości występowania warstw oraz układów krążenia wód, waha się od 2 do 18m³/h·km² (M. Żurawski, 1966; S. Dąbrowski).

Występowanie wód gruntowych w zlewni rzeki Wrześnicy związane jest ze strukturami sandrowymi i dolinnymi ostatniego zlodowacenia. Piaski w przewarstwieniach wśród gruntów organicznych, piaski wodnolodowcowe młodsze w dolinie Wrześnicy oraz piaski wodnolodowcowe interglacjalne budują w podłożu warstwy wodonośne z wodą gruntową w przewodzie o zwierciadle swobodnym, lokalnie o zwierciadle napiętym ze zróżnicowanym ciśnieniem hydrostatycznym.

W obrębie glin zwałowych woda gruntowa występuje w postaci zwierciadła napiętego o niewielkim ciśnieniu hydrostatycznym lub występuje w postaci sączeń. Mała miąższość warstw sandrowych (do 5 m) i płytkie zaleganie zwierciadła wody (1 – 2 m p.p.t.), sprzyja spływowi powierzchniowemu i parowaniu.

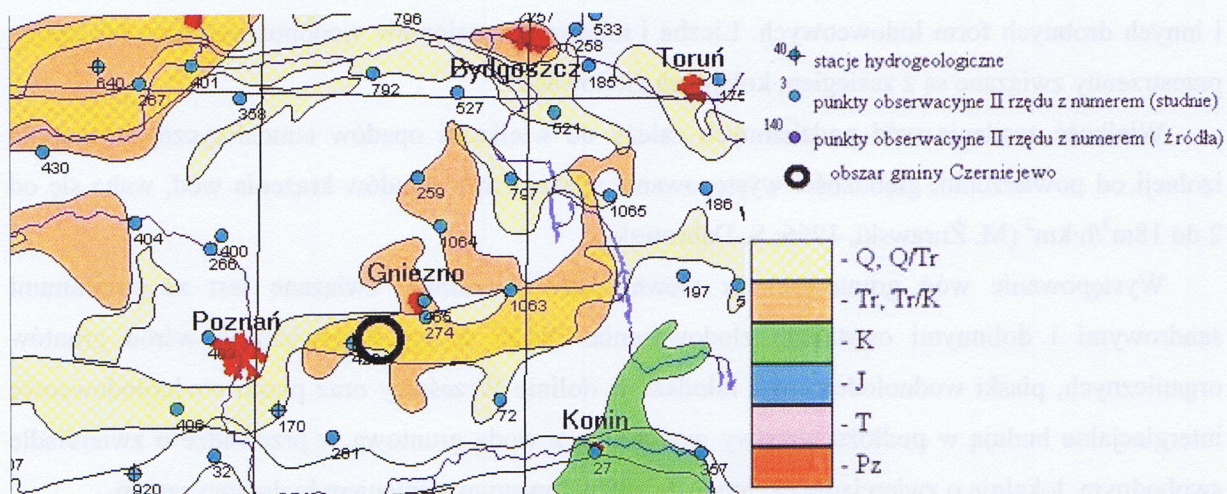
W obrębie zlewni omawianego obszaru wody wgłębne występują w utworach czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych. W obrębie utworów czwartorzędowych występuje Wielkopolska Dolina Kopalna (GZWP nr 144), która przebiega przez Wielkopolską równoleżnikowo pasem o szerokości 3,5 – 20,0 km (od jeziora Gopło na wschodzie po rejon Obry od Zbąszynia do Trzciela na zachodzie - S. Dąbrowski 1985, 1990). Opisany powyżej zbiornik wód wgłębnych tworzą osady piaszczysto-żwirowe o miąższości do 50 m (najczęściej jednak 20 – 30 m), znajdujące się pod nakładem glin morenowych o miąższości 50 – 60 m. Zestawienie parametrów charakterystycznych dla tego zbiornika przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4. Parametry charakterystyczne dla GZWP nr 144

Nr GZWP	Nazwa GZWP	Typ ośrodka	Wiek skał	Powierzchnia GZWP [km ²]	Średnia głębokość ujęć [m]	Zasoby dyspozycyjne [tys.m ³ /d]
144	Wielkopolska dolina kopalna	Porowy	Q	4 000	60	480,0

źródło: WIOŚ Poznań 2010

Na terenie GZWP nr 144 wyznaczono obszary objęte najwyższą (ONO) i wysoką (OWO) ochroną wód, których powierzchnia obejmują odpowiednio 408 km² i 2 902 km². Lokalizacja gminy Czarniejewo względem omawianego zbiornika przedstawia rysunek poniżej.

Rys.3. Główne zbiorniki wód podziemnych, obszar gminy Czarniejewo

źródło: <http://www.pgi.gov.pl/soh/zbiornikiwodpodziemnych/24.html>

3.7. Klimat

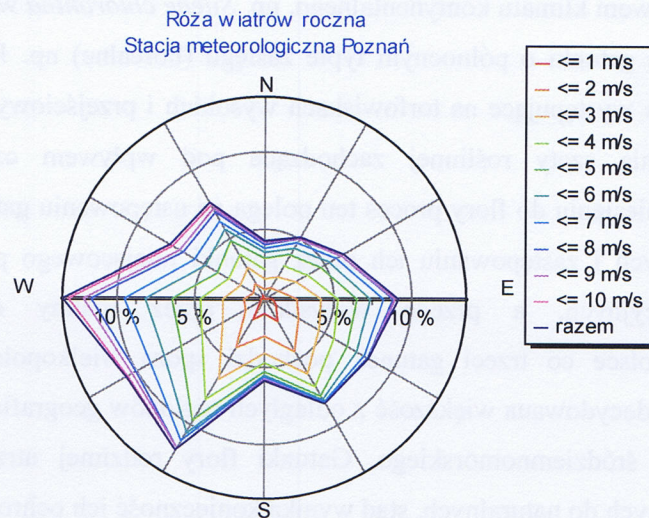
Według W. Okołowicza gmina Czarniejewo położona jest w obrębie regionu Śląsko-Wielkopolskiego, reprezentującego obszar przewagi wpływów oceanicznych. Klimat obszaru kształtuje się w 60% pod wpływem wilgotnych mas oceanicznych napływających z zachodu i północnego Atlantyku. Latem jest to powietrze chłodne, powodujące znaczne zachmurzenie i opady atmosferyczne, w zimie przynosi ocieplenie oraz odwilż. Rzadziej, bo w 30% na analizowany obszar napływają suche masy powietrza kontynentalnego z Europy Wschodniej i Azji. Ma to miejsce głównie zimą i wiosną, powodując ochłodzenie z jednoczesnym wypogodzeniem. Znikomy udział mają masy powietrza arktycznego – 6% i zwrotnikowego – 2%.

Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,3°C, jest wynikiem wystąpienia skrajnie wysokich temperatur w ostatnim 10-leciu, często przekraczających 9°C. Okres średnich dobowych temperatur powyżej 0°C rozpoczyna się wczesną wiosną i utrzymuje do późnej jesieni. Zimy są krótkie i często bezśnieżne. Średnia temperatura najzimniejszego miesiąca – stycznia wynosi -2,2°C, natomiast najcieplejszego – lipca 18°C. Długość okresu wegetacyjnego, charakteryzującego się temperaturą powyżej 5°C, wynosi około 220 dni.

Przedmiotowy obszar należy do regionu klimatycznego wyróżniającego się niskimi (poniżej średniej krajowej) opadami deszczu oraz małą częstotliwością gradu. Niedobór wody, mierzony różnicą rocznych sum opadów oraz rocznej wartości parowania potencjalnego wynosi około 100 mm. W ciągu roku występuje przeciętnie od 140 do 160 dni z opadem powyżej 0,1 mm oraz około 35 dni z opadem śnieżnym. Średnia, roczna suma opadów wynosi ok. 470 mm. Czas trwania pokrywy śnieżnej mieści się w granicach 55-65 dni. Natomiast średnia wilgotność powietrza wynosi 82%.

Na analizowanym obszarze w okresie letnim zdecydowanie przeważają wiatry zachodnie, zimą wiatry południowo-zachodnie. Średnia roczna prędkość wiatru jest większa od 2 m/s (wiatry bardzo słabe) i nie przekracza 4 m/s (wiatry słabe). Wiatry do 5 m/s stanowią ok. 60% wszystkich wiatrów wiejących na analizowanym obszarze (tabela 6.). Wiatry silne i bardzo silne pojawiają się sporadycznie.

W poniższych tabelach przedstawiono średnie prędkości wiatru oraz udział % poszczególnych kierunków wiatru w skali roku. Badania przeprowadzono w Poznaniu, na posterunku Ławica. Ze względu na małą odległość w skali klimatycznej (ok. 60 km w linii prostej) można przyjąć założenie, że poniższe wartości odzwierciedlają klimat omawianej gminy.

Rys.4. Róża wiatrów dla miasta Poznań

źródło: Opracowanie własne, Operat FB

Tabela 5. Zestawienie udziałów poszczególnych kierunków wiatru %

NNE	ENE	E	ESE	SSE	S	SSW	WSW	W	WNW	NNW	N
5,22	6,48	9,29	8,36	8,51	5,91	12,00	10,88	13,54	7,71	7,72	4,38

źródło: Opracowanie własne, Operat FB 2010

Tabela 6. Zestawienie częstości poszczególnych prędkości wiatru %

1 m/s	2 m/s	3 m/s	4 m/s	5 m/s	6 m/s	7 m/s	8 m/s	9 m/s	10 m/s	11 m/s
14,13	15,32	16,24	12,61	12,88	9,02	7,20	7,23	1,66	2,72	0,99

źródło: Opracowanie własne, Operat FB 2010

3.8. Szata Roślinna

Według podziału geobotanicznego teren gminy Czarniejewo przynależy do Obszaru Euro-Syberyjskiego, Prowincji Nizowo-Wyżynnej, Środkowoeuropejskiej, Działu Bałtyckiego, Poddziału Pasa Wielkich Dolin, Krainy Wielkopolsko-Kujawskiej, Okręgu Poznańsko-Gnieźnieńskiego (W. Szafer, Zarzycki, Szata roślinna Polski 1977).

Zgodnie z podziałem przyrodniczo-leśnym (T. Trampler, A. Kliczkowska, E. Dmyterko, A. Sierpińska) omawiany obszar położony jest w następujących jednostkach:

II. Kraina Wielkopolsko-Pomorska

7. Dzielnica Niziny Wielkopolsko-Kujawskiej

7b. Mezoregion Pojezierza Wielkopolskiego

7c. Mezoregion Sandrów Gnieźnieńskich

Florę środkowej Wielkopolski cechuje występowanie gatunków, które swoje centrum występowania mają daleko od granic Polski np. gatunki o zachodnim typie zasięgu związane z wpływem klimatu atlantyckiego np. *Melica uniflora*, *Corynephorus canescens*, *Spergula vernalis* wchodzące w skład muraw na suchych piaszczystych glebach, gatunki o południowo-wschodnim typie zasięgu związane z wpływem klimatu kontynentalnego, np. *Silene chlorantha* występująca na suchych glebach gliniastych oraz gatunki o północnym typie zasięgu (borealne) np. *Vaccinium uliginosum*, *Oxycoccus quadripetalus* występujące na torfowiskach wysokich i przejściowych. Współczesne oraz historyczne przeobrażenia szaty roślinnej zachodzące pod wpływem człowieka określa się synantropizacją, a w odniesieniu do flory proces ten polega na ustępowaniu gatunków rodzimych lub od dawna zadomowionych i zastępowaniu ich przez gatunki miejscowego pochodzenia o dużych możliwościach adaptacyjnych, a przede wszystkim przez rośliny obcego pochodzenia. W środkowej Wielkopolsce co trzeci gatunek pochodzi spoza wielkopolsko-kujawskiej krainy geobotanicznej, w tym zdecydowana większość z odległych regionów geograficznych, np. z Ameryki Północnej czy regionu śródziemnomorskiego. Gatunki flory rodzimej utrzymują się wyłącznie w zbiorowiskach zbliżonych do naturalnych, stąd wynika konieczność ich ochrony.

Dominującą potencjalną roślinność naturalną na terenie gminy Czarniejewo wg J.M. Matuszkiewicza stanowią grądy środkowoeuropejskie *Galio sylvatici-Carpinetum* w odmianie śląsko-wielkopolskiej (część środkowa i północna nadleśnictwa).

Wielkopolska leży w zasięgu lasów liściastych strefy umiarkowanej, zrzucających liście na zimę. Na omawianym obszarze są to przede wszystkim lasy dębowo-grabowe oraz kwaśne dąbrowy i ich zbiorowiska zastępcze. Lasy nadleśnictwa Czarniejewo, w skład których wchodzi lasy gminy Czarniejewo leżą w zasięgu naturalnego występowania następujących drzew leśnych: sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), cis pospolity (*Taxus baccata*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*), brzoza omszona (*Betula pubescens*), dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*), dąb szypułkowy (*Quercus robur*), grab zwyczajny (*Carpinus betulus*), lipa drobnolistna (*Tilia cordata*), lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*), jarzab brekinia (*Sorbus torminalis*), jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*), klon polny (*Acer campestre*), klon zwyczajny (*Acer platanoides*), olsza czarna (*Alnus glutinosa*), topola czarna (*Populus nigra*), wiąz górski (*Ulmus glabra*), wiąz polny (*Ulmus campestris*), wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*). Lasy te leżą poza zasięgiem naturalnego występowania buka zwyczajnego.

Lasy oraz tereny zadrzewione i zakrzewione w gminie zajmują areał 3573,4 ha co stanowi 31,1% powierzchni całej gminy (lesistość kraju 29%). Lasy zachowały się w postaci dużych kompleksów leśnych w zachodniej i południowo-zachodniej części gminy. W zdecydowanej większości należą do Skarbu Państwa, niewielki ich areał – 116 ha stanowi własność prywatną (tabela 7.).

Tabela 7. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Czarniejewo

Lasy i grunty leśne					
Ogółem		Powierzchnia lasów publicznych		Własność prywatna	
ha	%	ha	%	ha	%
3573,4	31,9	3 457,4	30,8	116	1,1

źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, 2009

Zieleń urządzone pełni ważną rolę w systemie ekologicznym gminy. Zadrzewienia śródpolne, przydrożne, spełniają funkcję migracyjnych korytarzy środowiskowych. Stanowią urozmaicenie gminy, podnoszą walory krajobrazowo-estetyczne oraz pełnią funkcję zabezpieczającą przed procesami erozyjnymi głównie na terenach użytkowanych rolniczo. W krajobrazie rolniczym rolę ostożową pełnią zachowane parki wiejskie oraz stare zadrzewione cmentarze. Na terenie gminy wyróżniono sześć parków wiejskich zlokalizowanych w miejscowościach: Żydowo, Goranin, Czarniejewo, Szczytniki Czarniejewskie, Czeluścin, Kosmowo.

Istotną rolę spełniają pasmowe zadrzewienia przy szlakach komunikacyjnych. Poprawiają estetykę obszaru oraz warunki sanitarno-epidemiologiczne.

3.9. Formy ochrony przyrody

Na obszarze gminy Czarniejewo zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) zdefiniowano trzy rezerваты przyrody oraz pomniki przyrody. W rejestrze pomników przyrody objętych ochroną konserwatorską zapisanych jest kilkadziesiąt drzew, w tym gatunki: dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*), jesion wyniosły (*Fraxinus Excelsior*), świerk pospolity (*Picea bies*), cis pospolity (*Taxus baccata*) (tabela 8.).

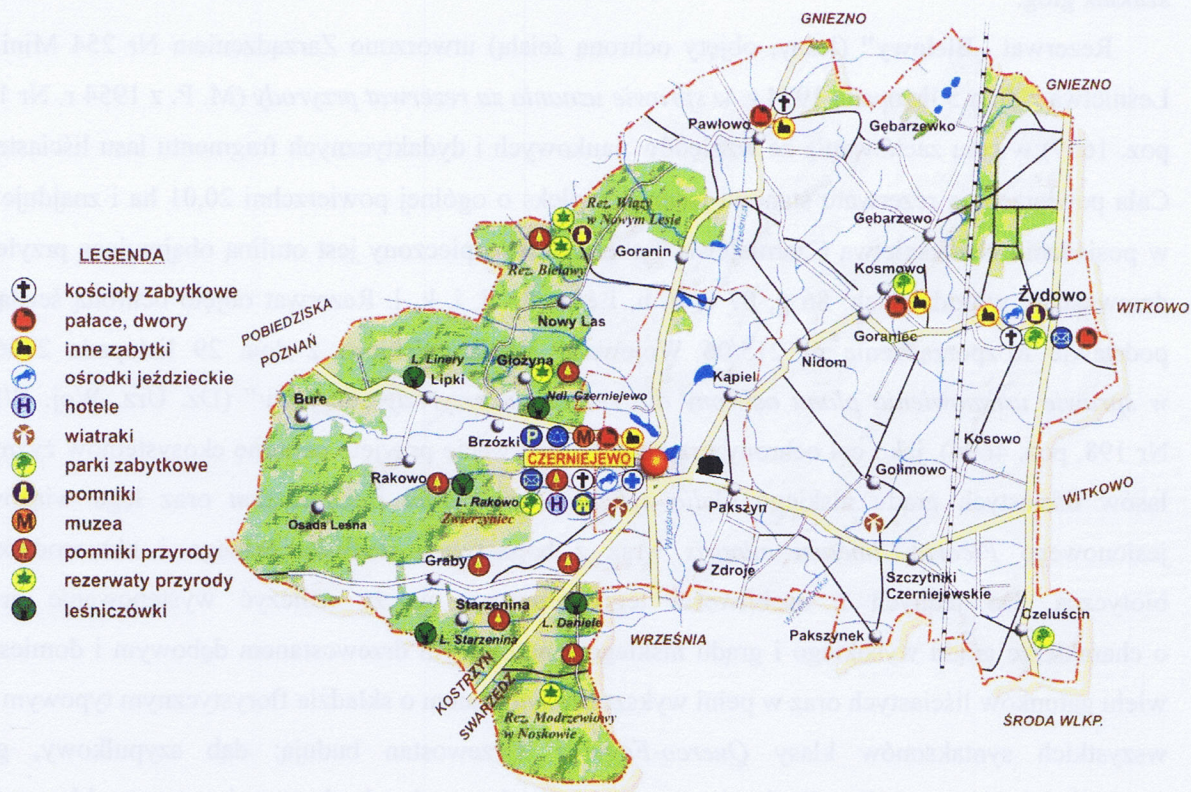
Tabela 8. Pomniki przyrody w gminie Czarniejewo

Lp.	Nr rejestru wojew.	Nr zarządzenia data	Opis	Położenie
1	1010/00	Rozporządzenie Nr 8/00 Woj. Wlkp. z dnia 12.09.2000r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. nr 63 poz.837 z 2000r.) 10.10.2000 r.	Dąb szypułkowy obwód: 390 cm, wysokość: 27 m	Skarb Państwa Agencja Nieruchomości Rolnych (park pałacowy)
2	1011/00		Dąb szypułkowy obwód: 400 cm, wysokość: 29 m	
3	1012/00		Dąb szypułkowy obwód: 334 cm, wysokość: 30 m	
4	1013/00		Dąb szypułkowy obwód: 345 cm, wysokość: 34 m	
5	10114/00	Rozporządzenie Nr 8/00 Woj. Wlkp. z dnia 12.09.2000 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. nr 63 poz.837 z 2000r.) 10.10.2000 r..	Dąb szypułkowy obwód: 315 cm, wysokość: 30 m	Skarb Państwa Agencja Nieruchomości Rolnych (park pałacowy)
6	1015/00		Dąb szypułkowy obwód: 320 cm, wysokość: 31 m	
7	1016/00		Dąb szypułkowy obwód: 385 cm, wysokość: 29 m	
8	1017/00		Dąb szypułkowy obwód:320 cm, wysokość: 34 m	

Lp.	Nr rejestru wojew.	Nr zarządzenia data	Opis	Położenie
9	1018//00		Dąb szypułkowy obwód: 330 cm, wysokość: 26 m	
10	1019//00		Świerk pospolity obwód: 265 cm, wysokość: 36 m	
11	1020//00		Świerk pospolity obwód: 265 cm, wysokość: 32 m	
12	1021//00		Cis pospolity obwód: 280 cm, wysokość: 27 m	
13	1022//00		Jesion wyniosły obwód: 280 cm, wysokość: 27 m	
14	1023//00		Jesion wyniosły obwód: 280 cm, wysokość: 31 m	
15	1024//00		Jesion wyniosły obwód: 405 cm, wysokość: 35 m	
16	1025//00		Buk pospolity obwód: 405 cm, wysokość: 35 m	
17	353	Zarządzenie Nr 52/88 Woj. Pozn. z dnia 30.12.1988 r. (Dz. Urz. Woj. Poz. Nr 5, poz. 20 z 1989 r.) 29.03.1989 r.	Dęby szypułkowe (aleja 105 drzew) Obwód: 150-250 cm, wysokość: 20 m	Rząd przy drodze przecinającej szosę Czerniejewo- Goranin
18	356/98	Orzeczenie Nr 356/98 PWRN z dnia 28.03.1957 r.; Dz. Urz. WRN Nr 7 z 1957 r.	Dąb szypułkowy Wiek: 260 lat, obwód 420 cm wysokość 29 m	133f
19	358/99		Dąb szypułkowy Wiek: 260 lat, obwód 476 cm wysokość 28 m	
20	359/100		Dąb szypułkowy Wiek: 260 lat, obwód: 220 cm Wysokość: 28 m	
21	357	Decyzja z up.woj. z 17.09.1981r., Dz. Urz. WRN Nr 1, poz. 13 z 1981 r.	Dąb szypułkowy Wiek: 220 lat, obwód: 660 cm wysokość: 25 m	130h
22	354	Decyzja z up.woj. z 17.09.1981 r.	Dąb szypułkowy wiek 160 lat, obwód: 240 cm wysokość: 26 m	130f
23	355/97	Orzeczenie Nr 359/1 PWRN z dnia 28.03.1957 r. Dz. Urz. WRN Nr 7 z 1957 r.	Dąb szypułkowy Wiek: 270 lat, obwód; 490 cm Wysokość: 31 m	129a
24	355	Decyzja z up. woj. z 17.09.1979 r.; Dz. Urz. WRN Nr 1 poz. 13 z 1981 r.	Dąb szypułkowy Wiek: 270 lat, obwód: 465 cm Wysokość: 30 m	130a leśnictwo Linery
25	353/95	Orzeczenie Nr 353/95 PWRN z 28.03.1957 r.; Dz. Urz. WRN Nr 7 z 1957 r.	Dąb szypułkowy Wiek: 220 lat, obwód: 480 cm Wysokość: 29 m	180j leśnictwo Robakowo
26	352/94	Orzeczenie Nr 353/95 PWRN z 28.03.1957 r.; Dz. Urz. WRN Nr 7 z 1957 r.	Dąb szypułkowy Wiek: 160 lat, obwód: 585 cm Wysokość: 25 m	192l, leśnictwo Karw

źródło: Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Czerniejewo, 2010

Rys.5. Lokalizacja rezerwatów przyrody w gminie Czarniejewo

Źródło: UMiG Czarniejewo, 2011

Rezerwat „**Modrzew Polski w Noskowie**” o powierzchni 1 ha (leśny, objęty ochroną czynną) utworzono na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 25 listopada 1954 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. Nr 114, poz. 1638) w celu zachowania drzewostanu modrzewia polskiego (*Larix polonica*) występującego na wyspowym stanowisku niżowym w drzewostanie sosnowym typu boru świeżego. Poza modrzewiem i sosną na jego obszarze występują również: grab, brzoza i dąb. W ubogim runie obok dominującej borówki czarnej można wyróżnić: konwalijkę dwulistną, konwalię majową i poziomkę pospolitą.

Rezerwat „**Wiązy w Nowym Lesie**” (leśny, objęty ochroną czynną) utworzono na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 5 listopada 1954 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M.P. z 1954 r. Nr 114, poz. 1638) w celu zachowania fragmentu lasu mieszanego o charakterze zespołu naturalnego z udziałem wiązu w składzie gatunkowym. Na podstawie Rozporządzenia Nr 35/2003 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2003 r. Nr 134, poz. 2510) oraz Rozporządzenia Nr 50/2003 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 25 września 2003 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2003 r. Nr 157, poz. 2947) zmieniono granice i powierzchnię rezerwatu na 6,78 ha, a jako cel ochrony przyjęto zachowanie dobrze wykształconego

lasu liściastego reprezentującego grąd środkowoeuropejski *Galio sylvatici-Carpinetum* z bogatą florą runa. Oprócz wiązu drzewostan rezerwatu budują: dąb, grab, olcha, brzoza, pojedynczo lub sporadycznie występują: klon polny, osika, wierzba, jarzębina, a z krzewów leszczyna, kruszyna, szakłak głóg.

Rezerwat „Bielawy” (leśny, objęty ochroną ścisłą) utworzono Zarządzeniem Nr 254 Ministra Leśnictwa z dnia 5 listopada 1954 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1954 r. Nr 114, poz. 1639) w celu zachowania ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu liściastego. Cała powierzchnia rezerwatu stanowi jeden kompleks o ogólnej powierzchni 20,01 ha i znajduje się w posiadaniu Nadleśnictwa Czarniejewo. Rezerwat zabezpieczony jest otuliną obejmującą przyległe drzewostany w oddziałach: 86 g, 87 c, d, h, i oraz 88 d, i, k, l. Rezerwat objęto ochroną ścisłą na podstawie Rozporządzenia nr 215/06 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Bielawy” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 198, poz. 4694), jako cel ochrony przyrody w rezerwacie przyjęto ochronę ekosystemów żyznych lasów liściastych grodu niskiego *Galio sylvatici-Carpinetum stachyetosum* oraz łągu wiązowo-jesionowego *Ficario-Ulmetum minoris* wraz z bogactwem siedliska leśnego i różnorodnością biotyczną. Do jednych z osobliwości tego rezerwatu należy zaliczyć występowanie grodu o charakterze grodu wysokiego i grodu niskiego z naturalnym drzewostanem dębowym i domieszką wielu gatunków liściastych oraz w pełni wykształconym runem o składzie florystycznym typowym dla wszystkich syntaksonów klasy *Quercus-Fagetalia*. Drzewostan budują: dąb szypułkowy, grab zwyczajny i wiąz pospolity. W domieszce występują: brzoza brodawkowata i omszona, klon polny, jesion wyniosły, olsza czarna, topola osika, sosna zwyczajna, grusza pospolita, klon jawor, lipa drobnolistna, jarzab pospolity, buk zwyczajny, klon zwyczajny oraz sztucznie wprowadzone gatunki niepożądane, jak: świerk i kasztanowiec.

Na terenie rezerwatu „Bielawy” (w części południowo-zachodniej) zinwentaryzowano 11 egzemplarzy modrzewia polskiego (*Larix polonica*) o okazałych rozmiarach. Z innych osobliwości przyrodniczych występuje w rezerwacie kilka stanowisk, rzadkiej na tym terenie perłówki jednokwiatowej (*Melica uniflora*) oraz zasiedlone gniazdo bociana czarnego na okazałej sośnie w północno-zachodnim krańcu rezerwatu.

Zasięg działania Nadleśnictwa Czarniejewo wchodzi w skład systemu przyrodniczego ujętego w ramy **Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-PL**, którą tworzą obszary węzłowe oraz wchodzące w ich skład biocentra i strefy buforowe powiązane funkcjonalnie i przestrzennie za pomocą korytarzy ekologicznych. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa wyróżniono część krajowego obszaru węzłowego (Pojezierza Gnieźnieńskiego) oraz obszary węzłowe o znaczeniu lokalnym, leśne i leśno-polne pełniące swoje funkcje na niższym poziomie. Wszystkie obszary węzłowe mają przestrzenną łączność poprzez korytarze ekologiczne o liniowym i pasowym układzie.

Przez teren gminy Czarniejewo przebiegają korytarze ekologiczne: Dolina Wrześnicy oraz Dolina Małej Wrześnicy. Lokalne powiązania ekologiczne łączą poszczególne obszary chronione w jeden ciągły system (systemy dolin – poza obszarami chronionego krajobrazu). Dolina Wrześnicy i Małej

h

Wrześnicy tworzą korytarze środowiskowe pomiędzy autonomiczną strefą wododziałową na linii Pniewy – Poznań – Gniezno na północy oraz pradoliną Warty i Nadwarciańskim Parkiem Krajobrazowym na południu.

W południowej części gminy wyznaczono proponowany **obszar Natura 2000 Grądy Czerniejewskie** (kod obszaru PLH 300049). Obszar o łącznej powierzchni 1212,90 ha obejmuje część równiny sandrowej o nieznacznej deniwelacji terenowej położonej w granicy mezoregionu – Równiny Wrzesińskiej. Cały teren Ostoi leży w zlewni prawobrzeżnego dopływu Warty – Wrześnicy. System hydrologiczny stanowią niewielkie, przez znaczną część roku, wyschnięte cieki (zwykle rowy melioracyjne) uchodzące do Wrześnicy. Lasy Czerniejewskie, choć są od wieków użytkowane gospodarczo, to należą do najlepiej zachowanych w Wielkopolsce. Przeważają tam drzewostany mieszane. Na szczególną uwagę zasługują najlepiej w Wielkopolsce wykształcone i zachowane fitocenozy grądów środkowoeuropejskich *Galio Sylvatici-Carpinetum*, które zajmują największą powierzchnię na terenie Ostoi. Przedmiotem ochrony jest również pachnica dębowa (*osmoderma eremita*). Tereny towarzyszące równoleżnikowo usytuowanym dopływom Wrześnicy zajęte są przez łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum*. Istotne znaczenie mają także łągowe lasy dębowo – wiązowo – jesionowe *Ficario-Ulmetum*. Mapę obszaru przedstawia *Załącznik 1*.

Spośród gatunków zwierząt wymienionych w załączniku II Dyrektywy Rady 92/43EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory na omawianym obszarze występuje bóbr europejski oraz kumak nizinny. Na obszarze zlokalizowano następujące rezerwaty przyrody: Bielawy, Wiązy w Nowym Lesie, Modrzew Polski w Noskowie.

3.10. Walory turystyczne

Główną atrakcją turystyczną Czerniejewa jest **Zespół Pałacowy**, którego fundatorem był generał Jan Lipski. Późnobarokową rezydencję wznoszono etapami od 1170 do 1780 r., po czym barokowy pałac przebudowano, nadając mu charakter klasycystyczny. W 1800 r. dobudowano cztero-kolumnowy portyk, zwieńczony trójkątnym naczółkiem. Całość założenia powiązano kompozycyjnie z pobliskim miasteczkiem szeroką aleją, wiodącą od pałacu do kościoła.

Fot.1. Pałac w Czarniejewie
źródło: googleearth.com

W latach 1926-28 bryła pałacu uległa poważnej zmianie wg. projektu architekta Juliusza Nagórskiego dobudowano od strony wschodniej skrzydło łączące korpus główny z oficyną. Drugą oficynę połączono z pałacem w latach 1978-85, kiedy to budowlę odrestaurowano i przeznaczono na muzeum wewnątrz oraz hotel. Okazałości dodają dwa dziedzińce prowadzące do pałacu: pierwszy tzw. avant-cour, a następnie cour d'honneur - dziedzińce zamknięte stajniami, wozowniami i oficynami. Za pałacem rozciąga się 13 hektarowy park założony w XVIII wieku, który w XIX wieku został przeobrażony w krajobrazowy park angielski, z alejami lipowymi i grabowymi, stawami i bażantarnią. W otoczeniu pałacu od 1975 r. działa **ośrodek turystyczno-łowiecki**.

Interesującym zabytkiem jest późnogotycki **kościół Św. Jana Chrzciciela** w Czarniejewie wzniesiony w 1498 roku. Wielokrotnie odbudowywany zatracił swój jednolity zabytkowy charakter. W trakcie pierwszej przebudowy w XVIII wieku dostawiono wieżę, w 1904 roku dobudowano dwie boczne kaplice i zakrystię, a w 1920 r. – boczną nawę. W jego wnętrzu znajduje się ołtarz główny z XVIII wieku, dwa krucyfiksy z przełomu XVII i XVIII stulecia, siedemnastowieczna kadzielnica oraz osiemnastowieczna monstrancja i figura Serca Jezusowego z XIX stulecia. Przed kościołem znajduje się **pomnik Onufrego Kopczyńskiego** – wybitego filologa, określanego mianem „prawodawcy” gramatyki języka polskiego.

Długowieczną historię posiada miejscowość **Żydowo**. Podczas prowadzonych na tym terenie wykopalisk natrafiono na ślady kultury pomorskiej, rozwijającej się 550 lat p.n.e. O rozwoju osadnictwa na tym terenie w czasach wczesnośredniowiecznych świadczą pozostałości po czworobocznym grodzisku (lewy brzeg Małej Wrześnicy, obok stacji PKP). Najdawniejsze zapiski o wsi pochodzą z 1357 roku. Wzmianki o drewnianym **kościół w Żydowie** pochodzą z 1515 roku. W roku 1754 przyjął on nowy wygląd (konstrukcja szachulcowa), a przebudowę ufundował Antoni Smoleński, cześnik ciechanowski. Kościół spłonął w 1811 roku. Obecna budowla została wzniesiona w 1845 roku z fundacji Piotra Chełmickiego, jej rozbudowa miała miejsce w 1920 roku. Kościół jest

budowlą późnoklasycystyczną, salową z kruchtą i wieżą, orientowaną. Ciekawszymi zabytkami są: obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem ze spalonego kościoła w Gurowie (XVII w.) oraz dzwony (1717 i 1773 r.). W parafii znajdują się księgi metrykalne: chrztów od 1861 roku, małżeństw od 1861 roku, zmarłych od 1861 roku.

Przez teren gminy przebiega jedna z najciekawszych i najliczniej odwiedzanych tras turystycznych w Polsce – **Szlak Piastowski**, łączący szereg miejscowości związanych z początkami Państwa Polskiego. Przebiega przez obszary północno-wschodniej Wielkopolski i Kujawy Zachodnie oraz wschodnią część Równiny Inowrocławskiej. Nazwa szlaku pochodzi od wczesnośredniowiecznych władców Polski – dynastii Piastów. Szlak Piastowski został wytyczony w 1960 roku, oznakowany symbolem stylizowanego białego orła na czerwonym tle. Jego główna trasa (115 km) prowadzi od ważnego grodu tworzącego we wczesnym średniowieczu państwo polskie – Poznań, przez Pobiedziska, Ostrów Lednicki, Gniezno, Trzemeszno, Mogilno, Strzelno, Kruszwice do Inowrocławia. Od opisanej trasy istnieje kilka odgałęzień bocznych do Biskupina Lubostronia, Czarniejewa i Gieczu. Wszystkie wymienione miejscowości Szlaku Piastowskiego posiadają cenne, związane z początkami polskiej państwowości, zabytki, reprezentujące wszystkie epoki stylowe architektury polskiej. Pałac w Czarniejewie reprezentuje styl klasycystyczny.

Na terenie gminy Czarniejewo można odbyć wycieczkę śladami Onufrego Kopczyńskiego prowadzącą przez: Gajówkę Starzeninę – Leśniczówkę Daniele – Rezerwat „Modrzew Polski w Noskowie” – Czarniejewo Kościół – Czarniejewo Pałac – Rezerwat „Bielawy” – Rezerwat „Wiązy w Nowym Lesie” – Pawłowo – Baranowo aż do Pierzysk. Długość trasy wynosi 21,2 km.

Przez analizowany obszar prowadzi żółty, pieszy szlak turystyczny. Szlak rozpoczyna się w miejscowości Pieczyska, kończąc w Wierzycach. Przebiega kolejno przez: Pawłowo – Rezerwat Bielawy – Czarniejewo – Graby – Jezioro Baba – Leśnictwo Jezierce – Wierzyce. Na analizowanym obszarze wyznaczono również ścieżkę rowerową biegnącą od Wrześni do Winnej Góry w Środzie Wielkopolskiej.

3.11. Sytuacja demograficzna

Liczba ludności w gminie Czarniejewo na koniec 2010 wynosiła 7110 osób, w strukturze administracyjnej powiatu gnieźnieńskiego zaliczana jest do mniejszych jednostek. Na jej terenie zlokalizowane są 24 miejscowości, zorganizowane w 16 sołectw. 64% ludności całej gminy zamieszkuje dwie miejscowości: Czarniejewo – 2633 os. oraz Żydowo – 1974 os. (tabela 9.). Liczbę ludności całej gminy na przełomie ostatnich lat na podstawie danych uzyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) przedstawia tabela 10.

Tabela 9. Liczba ludności w gminie z podziałem na poszczególne miejscowości (stan na dzień 09.09.2010)

Miejscowość	Liczba mieszkańców [os.]
Brzózki	33
Bure	-
Czeluścin	129

Miejscowość	Liczba mieszkańców [os.]
Czarniejewo	2633
Gębarzewko	89
Gębarzewo	112

Miejscowość	Liczba mieszkańców [os.]
Głożyna	18
Golimowo	51
Goraniec	111
Goranin	129
Graby	184
Karw	-
Kapiel	68
Kosmowo	118
Kosowo	111
Linery	6

Miejscowość	Liczba mieszkańców [os.]
Lipki	49
Nidom	150
Nowy Las	-
Pakszyn	338
Pakszynek	53
Pawłowo	329
Rakowo	42
Szczytniki Czarniejewskie	383
Żydowo	1974
Razem	7110

źródło: UMiG Czarniejewo, 2010

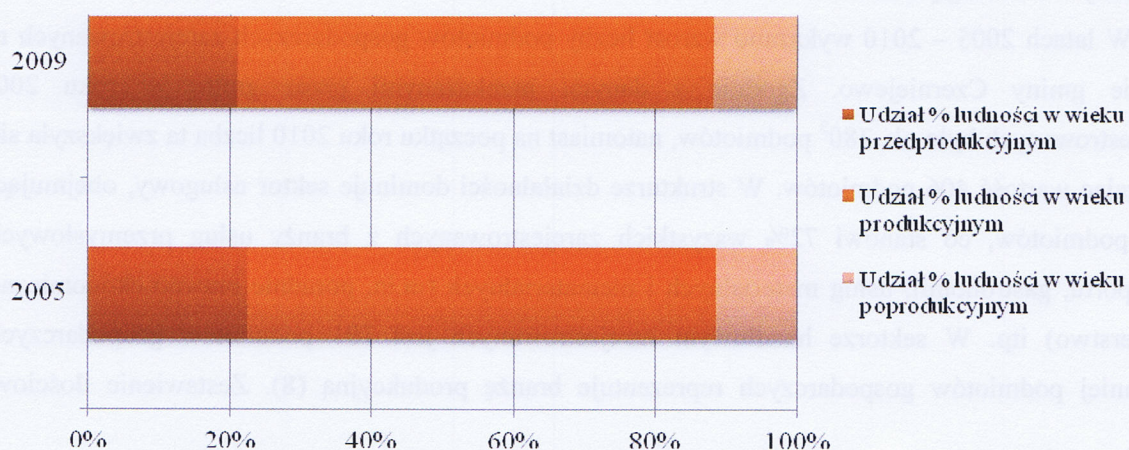
Tabela 10. Zmiany liczby ludności w gminie Czerniejewo 2005-2010

Ludność	2005	2006	2007	2008	2009	2010
faktyczne miejsce zamieszkania						
Ogółem	6 889	6 929	6 969	7 003	7 028	7 110
Mężczyźni	3 486	3 506	3 520	3 538	3 557	3 519
Kobiety	3 403	3 423	3 449	3 465	3 471	3 591

źródło: GUS 2005-2009; UMiG Czerniejewo, 2010

Z przeprowadzonej analizy danych opisujących sytuację demograficzną wynika, że na terenie gminy Czerniejewo w ostatnich latach, można zaobserwować niewielki wzrost liczby ludności. Stosunek liczby kobiet do mężczyzn w ostatnich latach kształtuje się na równym poziomie: populacja mężczyzn – 50,5%, populacja kobiet – 49,5%. Wskaźnik feminizacji na koniec 2009 roku wynosił 97,6. Wskaźnik zgonów na przestrzeni 6 lat utrzymuje się na poziomie od 9-10%, natomiast wskaźnik urodzeń ok. 14% (31.12.2009, GUS).

Struktura mieszkańców wyrażona w podziale na grupy wiekowe: przedprodukcyjną, produkcyjną i poprodukcyjną, różni się nieznacznie od wartości procentowych struktur pozostałych gmin powiatu gnieźnieńskiego. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego ludność w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat) na koniec 2009 roku stanowiła 21% ogółu ludności gminy. Procentowy udział ludności w wieku produkcyjnym (od 17 do 59 lat kobiety, od 17 do 64 lat mężczyźni) wynosił w gminie 67%, natomiast ludności w wieku poprodukcyjnym 12%. W ostatnich latach obserwuje się, zwiększanie udziału populacji w grupie wieku produkcyjnego, oraz niewielki wzrost w wieku poprodukcyjnym. Jest to wynik wejścia młodzieży z wyżu demograficznego w wiek produkcyjny, podczas gdy w wieku przedprodukcyjnym pozostaje fala osób z niżu demograficznego. Trudne warunki społeczno-gospodarcze powodują zawieranie małżeństw w późniejszym wieku, później też kobiety decydują się na posiadanie dziecka, czego skutkiem jest opóźnienie nadejścia kolejnej fali wyżu demograficznego.

Ryc.3. Udział % poszczególnych grup wiekowych ludności w gminie Czerniejewo w latach 2005 i 2009

3.12. Gospodarka i rolnictwo

Podstawowym źródłem utrzymania ludności mieszkającej na terenie gminy jest rolnictwo, które gospodaruje na areale 6790 ha użytków rolnych. W gospodarce rolnej dominuje sektor prywatny zajmując areal 3930 ha tj. 57% ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie. Sektor prywatny reprezentowany jest przez 425 gospodarstw rolnych z tego 45% = 191 gospodarstw reprezentuje siedliska o areale do 5,0 ha. Proces prowadzący do przekwalifikowania się na pozarolnicze źródła utrzymania w wymienionej wyżej grupie gospodarstw stanowi duże prawdopodobieństwo. Natomiast grupa gospodarstw powyżej 10 ha – 149 tj. 35,1% gospodarstw użytkuje areal 2860 ha, co odpowiada 40% powierzchni użytków rolnych w gminie (tabela 11).

Tabela 11. Struktura gospodarstw rolnych w gminie Czarniejewo

Powierzchnia gospodarstwa	Liczba gospodarstw [szt.]	Udział %
1-2 ha	81	19
2-5 ha	110	25,9
5-7 ha	35	8,2
7-10 ha	50	11,8
10 -15 ha	64	15,1
15 ha i więcej	85	20
Razem	425	100,0

źródło: UMiG Czarniejewo, 2010

Lokalizacja gminy Czarniejewo w bliskim sąsiedztwie dwóch ośrodków powiatowych: Gniezna oraz Wrześni wpływa zarówno stymulująco, jak i hamująco na gospodarkę lokalną. Bliskość ośrodka miejskiego oraz szeroka gama usług, jaką proponuje, znacznie ogranicza rozwój na obszarze gminy. Z drugiej strony niewielka odległość (ok. 10 km), korzystne połączenie komunikacyjne oraz bogatsza oferta rynku pracy, zwiększa szanse zawodowe mieszkańców gminy.

Sektor przemysłowy reprezentowany jest przez niewielkie zakłady, głównie branży przetwórstwa rolno-spożywczego (masarnie, przetwórnice owoców i warzyw, piekarnie), a także w dziedzinach związanych z obsługą rolnictwa.

W latach 2005 – 2010 wykazano wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Czarniejewo. Zgodnie z danymi przekazanymi przez gminę w roku 2005 zarejestrowanych było ok. 380³ podmiotów, natomiast na początku roku 2010 liczba ta zwiększyła się, osiągając wartość 406 podmiotów. W strukturze działalności dominuje sektor usługowy, obejmujący 183 podmiotów, co stanowi 72% wszystkich zarejestrowanych z branży usług przemysłowych, transportu, gastronomii, usług materialnych i niematerialnych (m.in. poradnie prawno-ekonomiczne, fryzjerstwo) itp. W sektorze handlowym zarejestrowanych jest 101 podmiotów gospodarczych. Najmniej podmiotów gospodarczych reprezentuje branżę produkcyjną (8). Zestawienie ilościowe

³ Według Planu Rozwoju Lokalnego, 2004

podmiotów gospodarczych z podziałem na poszczególne sektory gospodarki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Liczba podmiotów podejmujących działalność gospodarczą według branż w gminie Czerniejewo w 2010 r.

Lp.	Sektor PKD 2007	Liczba podmiotów gospodarczych sektor prywatny	
		2009	2010
1	Rolnictwo, Leśnictwo, Łowiectwo, Rybactwo	28	31
2	Przetwórstwo przemysłowe	49	59
3	Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3	3
4	Budownictwo	106	111
5	Handel hurtowy i detaliczny	130	143
6	Transport i gospodarka magazynowa	46	44
7	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17	14
8	Informacja i komunikacja	9	11
9	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	19	19
10	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	30	31
11	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20	15
12	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	10	13
13	Administracja publiczna i obrona narodowa	2	2
14	Edukacja	3	4
15	Opieka zdrowotna	15	16
16	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8	9
17	Pozostała działalność usługowa	29	33
Razem		524	558

źródło: UMiG Czerniejewo, 2011

W sektorze handlu i usług dominują małe i średnie przedsiębiorstwa. W przeciwieństwie do przedsiębiorstw dużych nastawionych na produkcję wieloseryjną i masową, łatwiej dostosowują się do zmieniających się postaw konsumpcyjnych. Stanowią ważne ogniwo w lokalnej gospodarce, są w stanie szybko reagować na zmiany popytu, a w razie jego zwiększenia wypełnić braki na rynku.

Do najważniejszych zakładów produkcyjno-usługowych na terenie gminy zatrudniających miejscową ludność zaliczono:

- Przedsiębiorstwo Handlowo Usługowe „DREWPOL”, Lipki,
- MULTIMEBEL Iwona i Mieczysław Cyrkler – Spółka Jawna, Czerniejewo
- Firma Handlowa „Matteo” D.W.A. Jurewicz, Czerniejewo

9

- Zakład Produkcyjno-Handlowo-Usługowy „Zet-Be” Zbigniew Burchardt, Czerniejewo
- Piekarnia – Firma Handlowo-Produkcyjna „Wils 90” L.S. Wiatrowscy, Szczytniki Czerniejewskie,
- “FERMA NOREK “ Sp. z o.o. Głożyna,
- NORDAN Sp. z o. o., Rakowo,
- Gospodarstwo Rolno-Hodowlane Rajmund Gąsiorek, Czerniejewo.

Ponadto w gminie Czerniejewo funkcjonują:

- Czerniejewskie Przedsiębiorstwo Rolno-Usługowe Spółka z o.o., Czerniejewo,
- Gospodarstwo Rolno-Hodowlane Żydowo Spółka z o.o., Żydowo.

Na terenie Gminy na południe od miejscowości Czerniejewo powstaje Strefa Aktywizacji Gospodarczej o łącznej powierzchni 10,69 ha, mająca na celu stworzenie dogodnych warunków dla inwestorów. Będzie to pierwsza tego typu strefa na terenie Powiatu Gnieźnieńskiego. W ramach realizacji projektu do końca roku 2012 teren zostanie uzbrojony w sieć wodociagową, sieć kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Wykonana zostanie infrastruktura drogowa, telekomunikacyjna oraz gazowa.

4. Strategia Ochrony Środowiska dla Gminy Czerniejewo

Racjonalna ochrona i kształtowanie środowiska to działania w ramach planistycznej strategii ochrony. U jej podstaw leży przyjęcie zasad filozofii proekologicznej, która zakłada dogłębną znajomość i poszanowanie praw przyrody oszczędne korzystanie z zasobów przyrody podporządkowanie dążeń ekonomicznych celom ekologicznym przejście na formy gospodarowania przynoszące zmniejszenie negatywnych dla środowiska skutków działalności człowieka.

Proces planowania strategicznego i operacyjnego pozwala określić stan aktualny środowiska przyrodniczego, cele do osiągnięcia oraz sposób w jaki należy je realizować. Stan aktualny i cele nakreślają nam ramy procesu planowania strategicznego, natomiast sposób, w jaki chcemy to osiągnąć definiuje zakres planowania operacyjnego. Planowanie strategiczne określa długoterminową wizję i misję Gminy oraz wyznacza cele strategiczne. Planowanie operacyjne transformuje cele strategiczne na realne zadania, których wykonanie zbliży do osiągnięcia celów strategicznych.

W celu opracowania dokumentów strategicznych przyjmuje się na ogół trójstopniową hierarchię celów: cel nadrzędny, cele systemowe (ekologiczne) oraz kierunki działań. Na proces planowania nakładają się również uwarunkowania wynikające z istniejących programów sektorowych, planów i programów wyższego szczebla. Formułowane cele i zadania są pochodną obecnego stanu i zagrożeń środowiska na terenie gminy. Specyfika przeważającej działalności gospodarczej oraz charakterystyka funkcjonalna gminy warunkuje kierunki działań i zadania jakie należy wykonać, aby we właściwy sposób przeciwdziałać degradacji środowiska, dążyć do poprawy jego stanu, a tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

Cel nadrzędny Miasta i Gminy Czerniejewo został zdefiniowany, jako:

**WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY CZERNIEJEWO
PRZY ZACHOWANIU ZASAD ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU ZGODNEGO
Z OCHRONĄ ŚRODOWISKA**

Cele ekologiczne wyznaczają stan, jaki należy osiągnąć w horyzoncie czasowym 4-8 letnim. Cele opracowano na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego, obszarów problemowych występujących na badanym terenie, kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska przez Urząd Miasta i Gminy Czerniejewo. Na poszczególne cele systemowe składają się kierunki działań, a w ramach tych konkretne zadania, poprzez które będą realizowane. Cele systemowe zostały określone w niniejszym rozdziale z podziałem na poszczególne komponenty.

W harmonogramie działań na lata 2011-2014 ujęto poszczególne zadania niezbędne do osiągnięcia założonych celów wraz z szacunkowymi kosztami realizacji zadań w poszczególnych latach, potencjalnymi źródłami ich finansowania oraz jednostką odpowiedzialną za ich realizację.

